

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Doma laukums 8A, Rīga, LV-1939, Latvija, tālr. +371 67221848, e-pasts neplp@neplp.lv, www.neplp.lv

Rīgā, 2023.gada 11.maijā

LĒMUMS Nr. 197/1–2 (18012000000623–2)

Par lietvedības izbeigšanu administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000000623

Izskatot 2023.gada 23.martā uzsākto administratīvā pārkāpuma lietu par iespējamo Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (turpmāk arī – EPLL) 35.panta devītās daļas pārkāpumu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa VSIA “Latvijas Radio”, reģistrācijas numurs 4000080614, darbībā, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk arī – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Aurēlija Ieva Druvieta, Padomes locekļi Ieva Kalderauska un Andis Plakans, attālināti piedaloties VSIA “Latvijas Radio” pārstāvjiem,

konstatē:

[1] Padomes Monitoringa departaments ir veicis elektroniskā plašsaziņas līdzekļa VSIA “Latvijas Radio” programmas “Latvijas Radio 2” monitoringu, pārbaudot 2023.gada 17.martā programmā izplatītā raidījuma “Zelta graudi” atbilstību EPLL prasībām.

[2] Padomes locekļi ir iepazinušies ar Padomes Monitoringa departamenta 2023.gada 22.marta pārbaudes ziņojumu Nr. P/2023/6-6/55, kurā tika konstatēts, ka raidījuma “Zelta graudi” (*raidījums tiek izplatīts no pulksten 10:00 līdz pulksten 12:00*), laikā no pulksten 11:29:45 līdz pulksten 11:31:56 tiek izplatīts padomu cikls “*Dzīvo vesels*”, kurā miega speciāliste-pediatre Marta Celmiņa stāsta par miega problēmām, īpaši uzsverot apnoju jeb krākšanu. Cita starpā viņa saka, ka “*18.martā par godu pasaules Miega dienai iepirkšanās un izklaides centrā “Akropole” notiksot Latvijas Miega diena, kur varēsot iepazīties ar dažādiem izmeklējumiem, izvērtēt savu risku miega apnojai (krākšanai) un iepazīties ar dažādām ārstēšanas metodēm.*” Saskaņā ar to, ka izplatītajā padomu ciklā “*Dzīvo vesels*”, tiek pieminēts iepirkšanās un izklaides centrs “Akropole” un norādīts, ka tur 18.martā notiksot Latvijas Miega

dienas pasākumi, jākonstatē, minētajā padomu ciklā, iespējams, ir iekļauts audio komerciāls paziņojums. Tā kā padomu cikls "Dzīvo vesels" nav iekļauts reklāmas blokā un nav atdalīts ar reklāmu nodalošu signālu tā sākumā un noslēgumā, tad konstatējams, ka elektroniskais plašsaziņas līdzeklis VSIA "Latvijas Radio", iespējams, ir pieļāvis slēpta audio komerciāla paziņojuma izplatīšanu. EPLL 35.panta "Audio un audiovizuālu komerciālu paziņojumu veidošanas vispārīgie noteikumi" devītā daļa noteic: "Slēpti audio vai audiovizuāli komerciāli paziņojumi ir aizliegti." Turklāt Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 7.panta otrajā daļā ir noteikts: "Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās un pakalpojumos, arī interneta vidē, aizliegts izvietot visu veidu komerciālos paziņojumus [..]."

[3] Izvērtējot konstatēto, 2023.gada 23.martā Padome pieņēma lēmumu Nr.137/1-2 (lēmuma numurs Administratīvo pārkāpumu procesa atbalsta sistēmā – 18012000000623 – 1), ar kuru uzsāka administratīvā pārkāpuma procesu par iespējamo EPLL 78.pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu VSIA "Latvijas Radio" programmā "Latvijas Radio 2". Tika konstatēts, ka programmā "Latvijas Radio 2", iespējams, ir pieļauta slēpta audio komerciāla paziņojuma izplatīšana, tādējādi, iespējams, pārkāpjot EPLL 35.pantā devītajā daļā noteikto: "Slēpti audio vai audiovizuāli komerciāli paziņojumi ir aizliegti."

[4] 2023.gada 28.martā (vēstule Nr.22/6-7) Padome informēja VSIA "Latvijas Radio" par to, ka 2023.gada 23.martā tika pieņemts lēmums uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu lietā Nr.18012000000623 (elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim lēmums nosūtīts 2023.gada 28.martā, izmantojot administratīvo pārkāpumu procesa atbalsta sistēmu (APAS)) par iespējamo EPLL 78.pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa VSIA "Latvijas Radio" darbībā 2023.gada 17.martā izplatītajā raidījumā "Zelta graudi" un vienlaikus lūdza VSIA "Latvijas Radio" izvērtēt Padomes konstatēto un sniegt paskaidrojumus minētajā lietā līdz 2023.gada 11.aprīlim.

[5] 2023.gada 12.aprīlī Padome saņēma VSIA "Latvijas Radio" paskaidrojumus (2023.gada 11.aprīļa vēstule Nr.6/B2-6.3N), kuros VSIA "Latvijas Radio" pārkāpumu neatzīst un radušos situāciju argumentē šādi (citējot paskaidrojumos sniegto informāciju):

[5.1] "LR2 ieskatā rubrikas izvēlētajā tēma bija svarīga LR2 klausītājiem un redakcionāli pamatota izvēle, jo: "Vairāk nekā trešdaļa jeb 39% Latvijas iedzīvotāju vismaz reizi nedēļā saskaras ar miega traucējumiem, [..]. Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīcā [..] starp respondentiem, kas ikdienā piedzīvo miega traucējumus, 11% saskaras ar miega traucējumiem katru nakti, 15% - divas līdz trīs reizes nedēļā, savukārt 13% - reizi nedēļā. Kamēr tikai 14% respondentu ikdienā izbauda kvalitatīvu naktsmieru bez traucējumiem, 21% Latvijas

iedzīvotāju ar miega traucējumiem saskaras vidēji vienu līdz divas reizes mēnesī, bet 23% - retāk.”

[5.2] “Paskaidrojumos ir būtiski norādīt, ka pasākuma īstenotāji bija Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca (PSKUS) sadarbībā ar Rīgas Austrumu klīnisko universitātes slimnīcu (RAKUS) un Bērnu Klīnisko universitātes slimnīcu (BKUS), kurā piedalījās pārstāvji no RAKUS, PSKUS, BKUS, Latvijas miega medicīnas biedrības un Latvijas invazīvās pneimonoloģijas un respiratorās medicīnas asociācijas. Tieši augstāk minēto ārstniecības iestāžu mediķi sniedza bezmaksas konsultācijas, lai pasākuma apmeklētāji varētu noskaidrot sava miega veselību. Interesentiem bija iespēja ar dažādu testu un pārbažu palīdzību bez maksas noteikt miega traucējumu esamību, kā arī uzklaut Latvijas vadošo miega speciālistu, neirologu, pulmonologu, otolaringologu ieteikumus, kā rīkoties miega traucējumu gadījumā. Tāpat apmeklētāji varēja uzzinātu vairāk par biežāk sastopamajiem miega traucējumu veidiem un aktualitātēm mūsdienās diskusijas laikā ar Latvijas medicīnas pārstāvjiem - ārstniecības personām Mārtiņu Purenkovu, Martu Celmiņu, Jāni Mednieku, Madaru Mičuli, Līvu Šperlu - Skritņiku un Andu Nodievu.”

[5.3] “Latvijas Radio savos paskaidrojumos uzsver, ka satura veidošanā ir svarīgs konteksts un satura aktualitāte. Konkrētajā gadījumā rubrikas temats bija pieskaņots Pasaules miega dienai, kurā iedzīvotājiem tika dota iespēja bez maksas iepazīties ar izmeklējumiem, izvērtēt saslimšanas risku un ārstēšanas metodes. Šajā situācijā LR2 redakcija pēc iekšējām konsultācijām izlēma klausītājiem darīt zināmu šo iespēju, tai skaitā paziņojot vietu, kur tas notiek. Ņemot vērā, ka Latvijā ap 22% iedzīvotāju (CSP dati) ir pakļauti nabadzības riskam un uz valsts apmaksātiem veselības aprūpes pakalpojumiem ir rindas, LR2 redakcija uzskatīja, ka šāda bezmaksas veselības konsultāciju iespēja daudziem cilvēkiem ir būtiski svarīga. Tātad šajā gadījumā rubrikas tekstā iekļaut „Akropoles” nosaukumu (bez konkrētas adrese), kas ir pasākuma norises vieta, bija žurnālistiski pamatoti.”

[5.4] “Kā paskaidrojumos rakstīts iepriekš, „Akropoles” nosaukuma iekļaušana tekstā nekādā gadījumā nebija komerciāls paziņojums, lai tieši vai netieši reklamētu konkrētu iepirkšanās centru. LR2 rubrika, t.sk. pasākuma vietas norāde, netika izvietota par maksu vai jebkāda cita veida atlīdzību. Tāpat pasākuma vietas norāde tieši vai netieši nereklamē nevienas personas preces, pakalpojumus vai tēlu, kuras veic saimniecisko darbību kādā no iepirkšanās un izklaides centriem “Akropole”. Tāpat rubrika kopumā, vadoties no tās satura, vai vienīgi “Akropoles” pieminēšana tajā nav slēpts audio komerciāls paziņojums.”

[5.5] “1) atzīt, ka VSIA “Latvijas Radio”:

a. nav pārkāpis EPLL 35.panta devīto daļu,

b. nav izdarījis EPLL 78.pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu;
2) izbeigt Administratīvā pārkāpuma procesu (lietā Nr. 18012000000623) atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 151.panta 2. punktam.”

[6] 2023.gada 24.aprīlī Padome nosūtīja VSIA “Latvijas Radio” vēstuli Nr.24/6–7, kurā informēja, ka 2023.gada 11.maija Padomes sēdē tiks izskatīta administratīvā pārkāpuma lieta Nr. 18012000000623 par iespējamo Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 78.pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa VSIA “Latvijas Radio” darbībā. Vienlaikus Padome informēja, ka Padomes sēde 2023.gada 11.maijā plkst. 10.30 notiks attālināti, izmantojot programmu *MS Teams*. Ievērojot minēto, Padome aicināja VSIA “Latvijas Radio” informēt Padomi par kontaktpersonu, kura attālināti piedalīsies Padomes sēdē. Vienlaikus Padome informēja, ka atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 135.pantam lieta var tikt izskatīta arī bez VSIA “Latvijas Radio” pārstāvja klātbūtnes.

[7] 2023.gada 27.aprīlī Padome saņēma VSIA “Latvijas Radio” informāciju (2023.gada 25.aprīļa vēstule Nr.8/B2-6.3N), kurā norādīts, ka VSIA “Latvijas Radio” “*pilnvaro Latvijas Radio Galveno redaktori Anitu Braunu, Administratīvo direktori- Juridiskās daļas vadītāju Sandru Ķirsi, Latvijas Radio 2 direktoru Kasparu Mauriņu pārstāvēt VSIA „Latvijas Radio” intereses administratīvā pārkāpuma lietas lieta Nr. 18012000000623 izskatīšanā, kas notiks NEPLP 2023. gada 11.maija sēdē.*”

[8] Lietas izskatīšanas laikā VSIA “Latvijas Radio” pārstāvji uzturēja iepriekš rakstiskajos paskaidrojumos norādīto pozīciju.

Ievērojot minēto, Padome

secina:

[9] Satversmes tiesa ir atzinusi, ka administratīvo pārkāpumu lietas ir uzskatāmas par mazajām krimināllietām Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izpratnē (*Satversmes tiesas 20.06.2002. sprieduma lietā Nr.2001-17-0106*). Līdz ar to jāievēro nevainīguma prezumpcija, ka nevienu nevar atzīt par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un sodīt, kamēr viņa vaina nav pierādīta likumā noteiktajā kārtībā, kā arī visas šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu pārkāpējam.

[10] Administratīvās atbildības likuma (turpmāk – AAL) 119.panta pirmās daļas 1.punktā ir noteikts, ka: “*Administratīvā pārkāpuma procesu nedrīkst uzsākt, bet uzsāktais process jāizbeidz, ja konstatēts vismaz viens no šādiem apstākļiem:*

1) administratīvais pārkāpums nav noticis;”

[11] Pēc administratīvā pārkāpuma lietas ierosināšanas Padome ir ieguvusi papildu informāciju par konstatētajiem apstākļiem, kas ir atspoguļota VSIA “Latvijas Radio” paskaidrojumos: (..) *Konkrētajā gadījumā rubrikas temats bija pieskaņots Pasaules miega dienai, kurā iedzīvotājiem tika dota iespēja bez maksas iepazīties ar izmeklējumiem, izvērtēt saslimšanas risku un ārstēšanas metodes. Šajā situācijā LR2 redakcija pēc iekšējām konsultācijām izlēma klausītājiem darīt zināmu šo iespēju, tai skaitā paziņojot vietu, kur tas notiek. Ņemot vērā, ka Latvijā ap 22% iedzīvotāju (CSP dati) ir pakļauti nabadzības riskam un uz valsts apmaksātiem veselības aprūpes pakalpojumiem ir rindas, LR2 redakcija uzskatīja, ka šāda bezmaksas veselības konsultāciju iespēja daudziem cilvēkiem ir būtiski svarīga. Tātad šajā gadījumā rubrikas tekstā iekļaut „Akropoles” nosaukumu (bez konkrētas adrese), kas ir pasākuma norises vieta, bija žurnālistiski pamatoti.”*

[12] Padome, izvērtējot visus lietā esošos pierādījumus, konstatē, ka VSIA “Latvijas Radio” programmā “Latvijas Radio 2” izplatītajā saturā nav konstatējama slēpta audio komerciāla paziņojuma izvietošana.

[13] Ievērojot iepriekš minēto, Padome nekonstatē Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 35.panta devītajā daļas pārkāpšanu, tādējādi nav konstatējams Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 78.pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs. Ievērojot minēto, administratīvā pārkāpuma process ir izbeidzams.

Ievērojot minēto un saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 119.panta pirmās daļas 1.punktu, Padome

n o l e m j :

- 1. Izbeigt administratīvā pārkāpuma procesu Nr. 18012000000623.**
- 2. Pieņemto lēmumu paziņot VSIA “Latvijas Radio”.**

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU